

ponia St. Miquel, un poc més a l'Oest; coincideix, doncs, amb l'actual vènda de *Xarraca* i amb la gran cala i punta, que són zona més muntanyosa i accidentada que la part levantina; i per tant més a l'E. que la cala de *Benirràs*. Hi ha hagut, doncs, alguns canvis en la delimitació dels 4 quartons, car el 1808, no sols *Xarraca* sinó encara *Benirràs* anaven amb el Xarc o quartó de Sta. Eulàlia, i aquesta incloïa també Corona (que és uns 6 k. a l'O. del límit actual) (Macabich, *Feud.* 48); evidentment hi hagué també una reducció paral·lela en els límits orientals car les vèndes de *La Cala* i *La Britjam*, que avui pertanyen a Balansat, el 1755 encara eren de Sta. Eulàlia.

En el fons de la cala de *Xarraca*, es troba la raconada de *Xarracó*. Aquest nom no figura en el *Memoriale* de 1235, i no en trobo notícia fins a la *Descripció del S.XVIII*, que (segons Macabich) sembla ser còpia fidel d'un text de 1620. No obstant crec poder assegurar que no era nom menys antic o quasi tant antic com l'altre, o almenys no posterior al S.XIII; però essent lloc molt menys important i extens, és natural que escassegi en els documents.

ETIM. Essent llocs en íntim contacte, i tan semblants, és clar que han de ser, almenys, solidaris, tinguin o no una etimologia ben comuna. Després de llargs tempteigs, jo crec que no hem de desoir l'indici de la gran semblança de *Xarracó* amb el mall. *S'Arracó*, el conegut agre. d'Andratx, que ve de l'àr. vg. *Ar-rakún* 'el racó', precedit de l'article nostre *S'*; i amb els altres noms *Es Racó* o *El Racó* escampats per tot el nostre domini lingüístic; i puix que es tracta justament d'una raconada de la costa, *Xarracó* ha de sortir de l'aglutinació *Ç'Arracó*.

Quant a *Xarraca*, me l'explicaria per una combinació aràbiga *šarq al-ğebel* 'el Xarc muntanyós', 'la part més muntanyosa del Xarc'. Però com que *Xarraca* i *Xarracó* eren solidaris, la forma de l'un influí en la de l'altre; *Xarracó* mudà la seva *Ç* en la *X* del lloc principal; i en aquest, per la seva banda, *šarq-a-* es tornà *Xarraca*, ometent-se *ğebel* mot que no deia res als repobladors catalans, mentre que *Ç'Arracó* sí que era un nom que entenien i això li donava més força expansiva; així ens expliquem també, viceversa, que alguns vagin dir *Çarraca* (amb la *ç* grafiada *z* com era usual llavors), però contaminació de la *Ç* etimològica de *Ç'Arracó*.

Altrament també és possible que en l'ètimon de *Xarraca* la variant *šarrâq* ja vingués de l'àrab. Els mots de l'estructura *šarrâq* formen un tipus copiós, fecundíssim en àrab: adjectius intensius, i sovint substantivats: *barrâr* 'teixidor' (*PALC.*, 11366,7) i d'ús general: *ballâf* 'renegaire' *šarrâd* pròpt. 'fugitiu' (NP a Aràbia i Algèria, Hess, 32); *šarrâba* «cordón» (*RMA.*, 124) etc. En efecte trobem *šarrâq* com NP a Algèria

(*GGAlg* 104b), probt. tenia el sentit propi d'home d'orient', *šarrâk* d'una arrel quasi igual «créature, protégé, élève» en Boqtor, inseparable tot això del verb *šarraq* 'esqueixar, partir', propi del Magreb segons Boqtor, Daumas, i el Mohit; *šarrak* «dar a medias» (*PALC.*), *musârroq* 'claror', «cosa con luz» (*PALC.*; Dozy, *Suppl.*, s.v.).

En conclusió aquesta és una etimologia convincent, i en conjunt en la 1ª forma, o en la variant, es pot donar com definitiva, i descartar la vaga derivació de l'arabisme català *xerrac* que jo havia temptejat en una noteta del v. I, p. 296.

Xarracó V. *Xarraca*

XARRERO, XERRELL o *Xirell*, o XERRET.

Diversos NLL de les terres de substrat mossàrab.

El Xarrero, pron. *el çârëro*, pda. munt. en el te. de Simat de Valldigna, on raja una font (xxxI, 185.10), que deu desembocar al Barranc de *L'Avenc* (dit també de *Tadeu*; IGC 3ª18x39º03); *El Charrero* (*GGRV*, Val. II, 170). Donat per segur que ve d'un nom de planta, incloem en aquest article els noms següents, que en semblen derivats formats amb sufix diferent

I· *El XERRELL*, pda. del terme de Castalla (xxxv, 188.16). En efecte Enric Valor, de Castalla, comunicà el mot *Xarrell* com nom viu a *AlcM*. En el mapa posat en aquest lloc, *El Xerell*, amb *-r-* simple.

Lo *çerëç*, amb aquesta variant, i la Bassa (d)el *Xerell*, en el Matarranya, te. Aiguaviva (*BSONBna*; 1990, IX, pp.3 i 11).

Amb més extensió aquest nom apareix amb *Xi-* en lloc de *Xe-*, *XIRELL*, pron. *çirëç*, pda. de La Pobla Llarga, al N. del terme, prop del Barranc de La Cubella que n'és a la punta NO. (*IGC*).

II· Nom antic d'un castell de la zona xurra, que devia ser cap a la vall d'*Ayora*: 1278; «orden al alcaide de *Chirell* de q. los réditos del castillo de *Cortes* sólo los perciba Berenguer de Conques» (Mtz.Fdo., *Doc.Val.ACA* II, nº 455). 1280: «carta al Consejo de Requena, contestando sobre cierto asunto del alcaide de *Chirell* y Juan de Pertusa» (Ibid. II, nº 920).

III· *Xirello* no sé on és aquest castell, però els contextos i la terminació en *-o* semblen indicar un lloc diferent del II, i de I, probt. fora de la zona xurra, i potser cap al centre o el Nord valencià. 1296: «confirmación del infante a favor de su hermano don Pedro Ferrando, de la permuta hecha con su padre sobre los castillos de *Coves* y *Xirello*» (Mtz.Fdo. *Doc.Val.ACA* I, nº 947). 1278: castillo de *Chirello* perteneciente al Hospital de San Vicente de Valencia (o.c. II, 378).